

Function and organization of national documentation centre in a developing country. By a FID/DC working group under the direction of H. SCHATZ. Paris, 1975. The Unesco Press. 218 p.
(Documentation, libraries and archives: studies and research 7)

KORSZERŰ KÖNYV – KORSZERŰTLEN KÖRÜLMÉNYEKRE

Nehéz helyzetbe kerül a recenzens, amikor egy hasznos, jószándékú, megfelelő színvonalú könyvvel kapcsolatban mindenképp előtérbe kell vetnie a kérdést, hogy kinek a számára is íródott a kérdéses munka? A recenzióval kapcsolatos Unesco-kötet címe választ adna e kérdésre, ha ez a válasz elfogadható volna. Vagyis: a kötet a fejlődő országokban megszervezendő nemzeti dokumentációs központok úgyszólván mindenre kiterjedő útmutatója, szakirodalmi katalógus volna. Hol vannak azonban azok a fejlődő országok, amelyek akár csak kis részben is rendelkeznének azzal a társadalmi-gazdasági-adminisztratív infrastruktúrával, amely lehetővé tenné az ajánlott és a fejlett országok mintájára szabott „nemzeti dokumentációs központ”-ot? Talán néhány latin-amerikai ország meg még egy-kettő más kontinensekről kísérletezhetne az ajánlott modellel, de még ez is kétséges, mivel az a helyi adottságok figyelmen kívül hagyásával készült.

Hogy ez mennyire így van, azt szemléletesen mutatják be a kötetnek mintegy a felét kitevő „Appendixek” (141–215. p. petittel szedve körülbelül ugyanannyi mint a fő rész). A 30 mellékletben mindössze kettőt találunk fejlődő országból vett leírással (Marokkó) a többi a fejlett országok (elsősorban az NDK) modelljén alapuló működési, technikai szabályzatokat, szabványokat, dokumentációs szervezeti eljárásokat, rendelkezéseket adja közre a legcsekélyebb kommentár és alkalmazhatósági megközelítés nélkül. Ugyan mit lehetne kezdeni egy fejlett ipari ország szakirodalmi kivonat készítési szabványával olyan országokban, amelyekben nincs meg sem a szakirodalom, sem a kivonatoláshoz szükséges szakember, végül pedig nincs, aki használná ezeket a kivonatokat? Ilyen és ehhez hasonló félrefogások nagy számban találhatók a kötetben, amely egyébként egynémely módosítással elmenne általános dokumentációs tankönyvként, de semmiképpen nem a fejlődő országok részére való. Egyes részei, részletei (pl. reprográfia) hasznosíthatók.

A kötet részletes ismertetése fentiek után azt hiszem mellőzhető, de meg kell említeni a kötet bibliográfiáját, amely önmagában is tanulságos. A 24 tételből 14 német nyelvű, és jórészt helyi érdekességű. A nemzetközi szervezetek által a világnyelveken hozzáférhető jelentékeny mennyiségű dokumentumokból alig utal valamire, így pl. egyetlen UNIDO-forrást sem tüntet fel.

A nemzetközi udvariasság nem azt kívánja, hogy bármely nemzetközi szervezet kiadványát kritikátlanul fogadják. Ez sem nekik, sem pedig – adott esetben – a fejlődő országok tájékoztatásügyének nem használ. Az UNESCO-nak és a FID/DC-nek ez a közös munkája, sikertelen vállalkozás. Bármily korszerű szakkönyv is korszerűtlenné válik, ha a címzettek körülményeire nincs tekintettel.

RÓZSA György